

„Edinost“

zhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročilna značka:

Za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za četrt leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložne naročnine se urava le ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petih. Za vsakratno naročilo s primernim popustom Postana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo. Naročnino in oglašje plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Tru.

Napačna pota

Na Dunaju, 15. maja 1899.

V časopisju češkem in čeških zaveznikov se nadaljuje z vedno rastočo gorečnostjo diskusija o vprašanju, ali so zadeli mladočeški poslanci pravo ali ne, ali so ravnali v interesu svojem in občešlovanskem, ko so zastavili z obstrukcijo takoj ob otvoritvi parlamenta? Argumenti, ki jih navajajo nasprotniki obstrukcijske taktike, so številni in uvaževanja vredni: v resni nevarnosti je obstanek parlamenta, jedinega mesta, kjer nastopajo zastopniki manjših slovanskih narodov kakor zastopniki narodnih celot in kjer jim je dana priložnost, da izražajo svoje težnje in vsaj opozarjajo na krivice, ki se godé njihovim narodom od strani mogočnih kulturonošev in sovražne birokracije.

V nevarnosti je dalje desnica, doseđanja večina, ki pa se je faktično že razbila po izjavah Poljakov in nemških konservativcev proti obstrukciji ter po sklepu mladočeškega kluba, da se klubu tem izjavam poslužijo najskrajnejšega parlamentarnega sredstva. Še jeden argument je, in ne baš neznamenit, ki ga povdarjajo nasprotniki obstrukcije: ko se je sklepalo v mladočeškem klubu o taktiki, ki naj bi se nastopila v tekočem zasedanju državnega zbora, ni glasovala za obstrukcijo posebno impozantna večina in med tistimi, ki so bili proti njej, je mnogo uglednih in veljavnih politikov; že to dejstvo bi služilo lahko v dokaz, da bi se bila celó po menenju nekaterih Čehov, ki imajo v prvi vrsti odločevati in ki so tudi pred vsemi interesirani, našla še katera druga pot v dosego zaželjenih ciljev. — Prijatelji obstrukcije niso mogli navesti svojim nazorom v prilog drugega, nego da Čehi do danes niso prejeli nikakega zadoščanja za krivico, ki jim jo je bil zadal grof Clary z razveljavljenjem jezikovnih naredeb in da na odločilnih mestih niso upoštevali in ne upoštevali globoko žaljenih čutov naroda češkega. No, resnica je, da se s čuti in čutili ne dela politika, vsaj pametna politika ne. Stvari stojé danes popolnoma jasno in suhoparno. Ali razžene češka obstrukcija

*) Naše stališče o stvari je znano in smo je označili tudi véteraj. Vsejedno pričobujemo radi ta dopis, ker nismo proti temu, da se čujejo vsa menjenja. Uredništvo.

PODLISTEK

Dar „Matica Hrvatske“ za leto 1899.

Priobčuje Driz.
(Nadaljevanje.)

Poparié: Pomorska sila Hrvata za dobe narodnih vladarja, to je četrta knjiga poučne vsebine, a mila je in dobro došla vsakemu rodoljubnemu srcu. »Matica« že zdavna deluje na to, da se med narodom razširi čim več knjig o hrvatski zgodovini; podala je svojim čitateljem krasno delo Smečiklase ter manjše knjige Lopašica, Klaiča in dr., dočim je znanstveno raziskavanje prepustila »Akademiji« za njene: »Acta croatica«, »Historia Slavorum meridionalium«, »Documenta«, »Jura regni Croatiae« itd. Kar so zasnovali Kukuljević, Mešić, Ljubić, kar je najboljšje proučil Rački, ostaja še vedno hvaležno polje za pridne delavce in Hrvatje morejo biti ponosni na svoje historike, katerim gre tem več hvala, ker je zgodovina bratskega naroda, in ž njim tudi našega, raztresena ne le po vseli mestih in gradih okoli Save in Drave, Kolpe in Korane, Bosne in Vrbasa ter na morju adrijskanskem, marveč tudi v arhivih Dunaja in Carigrada, Budimpešte in Benetk. G. Poparić bivši profesor v Splitu in sedaj na navtiški šoli v Bakru, že znan po svojem delu o

parlament, — in kaj nas čaka potem, posebno kaj čaka Slovence na Štajarskem in Koroškem in Hrvatje v Istri in Dalmaciji, o tem ni treba še natanko govoriti. Ali pa naj se skuša doseči resnično in popolno ravnopravnost parlamentarnim potom, s pomočjo doseđanje parlamentarne večine! — In če vsled tega poskusa razžene parlament — kdo drugi, potem moralna odgovornost ne bo naša in kar bi bilo v tem slučaju najdragocenejšje: desnica bi formulirala natanko in precizno svoje zahteve in sedanja in vsaka prihodnja vlada bi vedela, pri čem je.

Argumenti za in proti so torej jasni; toliko bolj je obžalovanja vredno, da se nosijo v diskusijo stvari, ki nimajo z vprašanjem o obstrukciji nobenega opravka, — visokoletež, idealne besede, ki naj bi motile javno menenje ter je odvrčale od suhega taktičnega vprašanja... Vrh tega so se zavlekle sčasoma v razgovor tudi nekatere osebne okolnosti; jedna teh personalij, ki so se nenadno pokazale na površju, je preprič o sebi češkega ministra Režeka. Tista skupina čeških poslancev, ki je zmagala svoj čas v klubu, ko se je glasovalo o taktiki, je pričela skrivno in javno rovatiti proti ministru, ki je najiskrenjši Čeh, kar jih je sedelo kdaj v kakem avstrijskem ministerstvu. Dr. Körber si je stavil glavno nalogo, da reši jezikovno vprašanje in zato je pozval v svoj kabinet dra. Režeka, kakor eminentnega poznavaleca čeških razmer. Vedelo se je o dru. Režeku, da je njegovo narodnostno prepričanje trdno in neomajno in da ga ni zatajil nikoli, kakor so to storili mnogi drugi, ko so se bili dokopali do visokih dostojanstev. Pokazal je ob vsaki priložnosti, kaj je; njegov biro je bila delavna centrala za vse češke in slovanske agende. Tisti, ki zdaj rujejo proti njemu, ne pomislijo prvič, da se Režek ne more udati temu viharju, ker ni bil poslan v ministerstvo iz čeških parlamentarnih krogov in drugič — kar je glavno — tudi ne pomislijo, da razdirajo institucijo, ki je srečno oživela po desetletnem odmoru ter nam je ustvarila v sovražnem nam birokratizmu mesto, katerega vrednost in važnost mora biti jasna celó najkratkovidnejšim politikom. Ali to ne moti češkega obstrukcijskega časopisja in njegovih inspiratorjev; ruši se brezmiselno, kar se je dosegló in ono, kar

Lučićevi »Historia Croatiae et Dalmatiae«, prikazal je v svoji novi knjigi važno stran hrvatske zgodovine in sicer iz one dobe, ko so Hrvatje imeli kralje svoje krvi. Oni so takoj, ko so prišli na jug, zaposeli tudi morje in že leta 642. so bili pomorsko bitko pri Sipontu v južni Italiji (». . . venientes Slavi cum multitudinē navium . . .« piše Longobardski zgodovinar Pavel Diakon). Njihova pomorska sila je porasla pod narodnimi kralji, posebno Tomislavom in Krešimirom, tako, da je ista republika benečanska morala plačati njima davek (tribut). Poparić opisuje postanek in ustroj hrvatske mornarice, njene prve bitke in slave, njeno veliko važnost in propast. Hrvatje so tudi pozneje ostali gospodarji vztočne obali jadranskega morja, ali pod tujo firmo, drugim na čast in korist.

Poparićevo knjigo se čita z velikim zanimanjem.

Med zabavnimi knjigami nahajamo pred vsem dva prevoda: »Pučke pripoviesti« od Maloruskinje Marije Marković (psevdim: »Marko Vovčok«) in »Izabrana diela« od velikana Puškina. To je hvalevredno, da »Matica Hrvatska« daje svojim čitateljem priložnost za upoznavanje z velikim ruskim narodom ukrajinske in moskovske grane. Tam je za nas vir žiljenja in kulture, tam se imajo učiti naši pisatelji.

Marko Vovčok je poleg Tarasa Šev-

bi se dalo in kar se mora doseči. Zato je jedino, kar moremo reči zase in svojim prijateljem: ne rušite vseh pridobitev na način, da bi se nam moglo očitati: vaše delovanje in nehanje v parlamentu nam ubija vsako upanje!

Slovanjenje Madjarov v Ameriki.

Znano je, da Ogerska daje razmerno največji kontingent izseljencev v Ameriko. Vzrok temu izseljevanju je iskati pred vsem v socialni bedi in deloma tudi v politični nesvobodi, posebno v nemadjarških krajih. Ali ne izseljuje se le siromašni Slovaki, Malorusi in Romuni, ampak tudi prebivalci čisto madjarških krajev, tako, da je v Ameriki tudi takimenovanih madjarških vasij. Dočim ubogi, izstradani Slovaki v Ameriki prihaja do blagostanja in zadobiva močnejšo narodno zavest, in to brez vsake pomoči iz dežele-matere, pa se Madjar tam ne more ubraniti naravno. Nedavno temu so se madjarški listi zopet enkrat bavili z madjarškim vprašanjem v Ameriki in jadikovali na tem, da se Madjari Amerike potapljaajo v panslavistiškem morju, da v Ameriki so Slovaki gospodje, ki člene »vitezkega naroda« zatirajo na vse možne načine. »Pesti Hirtap« piše v št. 63. med drugim sledeče: »Kakor vse kaže, je bila le romantiška fraza, da se v Ameriko preseljeni Slovaki s ponosom priznavajo Madjari. Te dni je bilo čuti bolesten vsklik Madjarov, živečih v Ameriki. Miloščine prosijo za jedno cerkev in jedno šolo. Tožijo, da jih Slovaki tlačijo na vse možne načine; njih otroci, katere bi hoteli vzgojiti v dobre Madjare, da se slovašijo, kajti tam za morjem je narobe-svet, tam je Slovak gospod, a ne tako prijenljiv kakor je tu Madjar. To je vprašanje državne avtoritete, da se tudi za ocejanom madjarstvu ohrani nadvladje nad slovanstvom. Slovanjenje madjarstva v Ameriki bi utegnulo tukajšnjim Slovkom postati izgled v posnemanje, ki bi nam mogel postati jako nevarno, ne gledé na zgube na človeškem materialu, ki jih trpimo. Naši sovražniki morejo potem reči z vso pravico: vidite, kaka kulturna razlika je med tema dvema na-

čenka najboljši književnik maloruski in se odlikuje s posebnim umetniškim čarom, bogatstvom čuta in vernim prikazovanjem. Kritika je bila za Vovčoka zelo povoljna: Kostomarov in Dobroľubov, Skabičevski, veliki Pypin, Dragomanov in Fedkovič, vsi so polni hvale za to malorusko zvezdo. Ko je leta 1861. izdala drugi zvezek svojih povesti, je kritika rekla: Naš Marko Vovčok je kakor božja čebelica vsesal najkrasnejo roso iz cveta našega rodnega jezika, ker v času, ko se je zaljublil v ta jezik, zaljublil se je tudi v narod, kateri je izlil v isti jezik vse svoje misli in želje, vse svoje sree. Brez ljubezni mu ne bi bila pomagala le moč njegovega talenta in tudi z razumom samim ne bi bil nič dosegl, in tako ga čitaš, a ne moreš se odtrgati od njegovih besed, kakor se v času žetve ne moreš odstraniti od hladnega izvira: čutiš in verjameš, da je vse baš tako in ne drugače: kar je človek pomislil, o čemer je tožil, radi česar se je veseslil, vse je verno naslikano.

Isti velikoruski velikan Ivan S. Turgenjev preložil je povesti Vovčokove na velikoruski jezik ter jih pohvalil in vzvisil, dočim je Taras Ševčenko posvetil pisateljici krasnih stihov.

In treba je še opomniti, da je ona bila rodom Moskovka, torej Velikoruskinja, po imenu Marija Aleksandrovna Velinskaja, ter

rodnostima; ako madjarstvu državna oblast ne prihaja v pomoč, pa se ne more vzdržati. Sebi prepuščeni Madjar in sebi prepuščeni Slovak kažeta tam ravno nasprotni rezultat, nego pa tu. Madjar se ne more upirati privlačevalni zmožnosti slovanstva, iz česar bi mogli sklepati, da je Slovan mnogo sposobnejši za življenje in bolj kvalificiran za vršenje kulturnega dela, nego pa Madjar. Ni potrebno, dokazovati, da temu ni tako, kajti Slovak v Ameriki ni prepuščen samemu sebi, ampak stoji pod perotni mogočne panslavistiške organizacije, ima mnogo in dobro urejenih šol, cerkev itd., dočim je madjarstvo takorekoč osiročeno, brez nikake organizacije, in blodi okolo slično posamičnemu individuu. Ali to ne spreminja nič na stvari. Prav v noveji čas vidimo novo prikazen, katero se je dosedaj skoro do cela preziralo, namreč naraščanje panslavistiške samozavesti. Skušnja uči, da se oni, ki so bili v Ameriki, brez izjeme vračajo kakor panslavisti. Tam so se priučili, da od gori doli gledajo na Madjara, tam so se privadili, biti gospodje, in potem, povrnivši se v domovino, ne morejo uneti, zakaj da ne bi bili gospodje tudi tu. In Slovak, ki je bil za morjem, ima v svoji vasi veliko avtoriteto, volijo ga županom, njega nazori vladajo v vsej vasi...«

V svojih nadaljnjih izvajanjih pozivlja rečeni list madjarsko vlado, naj dela na to, da se v Ameriki zasnuje madjarska škofija, ali, ako to ne bi bilo lahko mogoče, vsaj konsulat v bolj madjarškim označenjem. »Nadalje je potrebnost«, meni pisec, »da vlada skrbi za otvarjanje in vzdrževanje madjarških šol in cerkev, kajti v svobodni Ameriki, ki nima narodnih bojev, ni taka zahteva spojena z nikakimi diplomatskimi težavami. Ali vlada pomaga na ta ali oni način, to je vsejedno, le zgoditi se mora kaj, da se z jedne strani naši krvni bratje ne bodo pogubljali, a z druge strani, da nam ne bodo žugali panslavisti.«

K tem izbruhom židovsko-madjarskega šovinizma pišejo slovaške »Narodne Novine« jako dobro: »Čudni ljudje, ti šovinisti! Razpravljajo o vsem možnem in nemožnem, ali Bog ne daj, da bi pristopili bližje k zlu, da bi iskali korenike zla. In na vse zadnje, spaj niti ne treba iskati zla, ker je jasno vsako-

si je še le potem, omoživši se z Opanasom Markovićem, pričela maloruski. Ona je pisala izključno o nejevoljah prostega naroda, kmeta. Njene povesti so veliko pomagale, da se dvigne kmetijstvo, ker je bedo in žalost kmetkega stanu predstavljala v vsej resnični grozoti. Vsled tega so tudi nekateri kritiki prigovarjali, da so Vovčokove povesti brez moralne podlage in brez višje moralne svrhe in Josif Fedkovič prauje: zakaj so stradale glavne osebe v njenih umotvorih? Odgovor ni težak: radi tega so stradale, ker so bile rojene, ker so živele in umirale v suženjstvu, da-si so bile poštenega srea in čiste duše. Moralna svrha je torej jasna: bedni kmetje naj postanejo svobodni ljudje.

Dr. Harambašić, morda najpridnejši hrvatski prelagatelj iz slovanskih jezikov, posebno iz ruskega in poljskega, je izvršil častno svojo nalogo tudi v pričujočem slučaju in je podal hrvatski publikli delo velike vrednosti. On je bil nekđaj — a mlad je še — najpriljubljenjši hrvatski pesnik; sedaj se je dal većinoma na prelaganje velikih umotvorov na hrvatski jezik.

In tako širijo Hrvatje krog slovanskih velikanov v svoji literaturi: Turgenjev, Gončarov, Tolstoj, Potapenko, Vovčok, Ševčenko, Korolenko in drugi, Mickiević, Sienkiević, Kraszevski zavzemljejo prvo mesto.

mur? Zakaj nima Amerika, kjer vendar več narodnosti živi jedna poleg druge, nego pa na Ogorskem, — zakaj nima Amerika nikakega narodnega vprašanja? Ali Bog ne da, da bi stavili vprašanje: zakaj nima?... Mesto, da bi nastopili pravo pot, se love dalje po poti šovinizma, ne mené se za to, da stanje stvari, kakor je na Ogorskem že četrstoletja, dalje ni več možno. Glejte, da bodo Madjari in Slovaki mogli v domači hiši živeti mirno jeden poleg drugega, pa se ne bodo izseljevali v Ameriko, in rešeni boste skrbi zanje v tujini in vam jih ne bo treba braniti pred panslavisti.

Po »Slavisches Echo«.

Politični pregled.

TRST, 17. maja 1900.

K položaju. Kakor da je tako usojeno avstrijskim državnikom: sami podirajo z jednim mahom, kar so zidali popred s trudom; sami podirajo lahkomisljeno most, ki naj bi jih dovel do cilja. Težišče avstrijske politike je bilo te dni v Budimpešti. To pa ne le zato, ker je dvor sedaj tam, ker je bilo tam vsprejemanje delegatov in ker je grof Goluchowski zvonil z vsemi zvonomi miru in je slovesno zatrjal, o čemer sam ni prepričan: da se namreč ni nikdar utikal v stvari notranje politike in da ni nikdar skušal škoditi Čehom — ampak tudi zato, ker je pl. Körber pustil tam — po svojih zaupnikih, zlasti pa po vsikdar posluženem Jaworskem — nadaljevati prizadevanja, ki naj bi Čeha dovela do tega, da ne bi obstruirali investicijskih predlog in proračuna. Nade za doseg tega namena niso bile posebno velike, ali vsaj izključeno ni bilo, da se najde kaka pot iz zagate. A glej, v tem kritičnem trenutku se je oglašil g. Körber in je nepremišljeno zamoril rahlo kal nagneja za sporazumljenje. To se je zgodilo v pogovoru z urednikom lista »Pester Lloyd«. V utemeljevanju k svojim jezikovnim načrtom v zbornici poslancev je g. Körber slovesno izjavil, da mu ni mar, ako se njegovi načrti spremenijo in da se ne bo protivil spremembam. Baš na to izjavo so Poljaki in jugoslovanski poslanci najbolj opirali svoja prizadevanja, da bi Čeha odvrnili od obstrukcije, češ: vsi hočemo delati na to, da se vladni načrti v odseku spremenijo takó, da jim bodo mogli Čehi prirediti. Sedaj pa se je oglašil g. Körber in je svojo izjavo, da se vlada ne bo upirala spremembam, skrčil skoro v nič, pridodavši tisto klavzulo, tisto frazo, za katero se od nekdanj skrivajo vsi avstrijski državniki, kadar hočejo Slovanom vzkratiti kako pravo, frazo: »v kolikor bo dopuščal državni interes«. Kdo ne ve pa, kako drobnojnukjasto rešeto je ta interes — kakor si ga namreč mislijo avstrijski državniki — in kako drobne so pravice prava in svobode, ki padajo z njega avstrijskim Slovanom!! O da, to vemo vsi, saj vidimo in občutimo vsaki dan. Nikako čudo ni torej, ako zatrjajo poročila z Dunaja, da je ta izjava Körberjeva pokvarila zadnjo sled dobre dispozicije med Čehi. Ali gospod Körber ni ostal pri tem, marveč je izrekel še drugo, usodno besedo. Naši so tolažili Čeha, kakor že gori označeno, v tem mnenju, da bo večina v jezikovnem odseku odločala o spremembah na vladnih predlogih, torej eventualno tudi proti glasovom Nemecev. Kar nam prihaja sedaj g. Körber z izjavo, da se vlada ne bo protivila le takim spremembam, ki bodo sklenjene v sporazumljenju z Nemci, a da ne pritrdi nobeni spremembi, sklenjeni proti volji Nemecev!! S tem je pa tudi rečeno — saj poznamo mišljenje Nemecev —, da je izključeno že vnaprej, da bi vlada pritrdila kakšni spremembi, ki bi pomenjala resnično spremembo Čehom in resnični enakopravnosti v prilogi!

Tako je gospod ministerski predsednik sam srečno podrl, kar je hotel zidati, oziroma je srečno provzročil, kar je hotel preprečiti. Ne le, da se položaj ni zboljšal, ampak še poslabšal se je. Dočim so bili Čehi še pred par dnevi pripravljani pardonirati vsaj obrtno novelo, je morda danes porušeno še to rahlo znamenje zboljšanja. Izvrševalni odbor mladočeske stranke vsaj se je na svojem posvetovanju, ki se je pred večerjem vršilo v Pragi, izrekel za neomejeno obstrukcijo, torej tudi za obstruiranje obrtne novele, a konečno odločitev je storil češki klub brzkone danes pred sejo parlamenta.

Tako stoji stvari danes, ko se je zbornica zopet sešla: položaje je tako slabo, kakor ne bi bil pričakoval noben pesimist. Verujemo do pičice, da je Körberjeva izjava

— kakor trdi poročevalce »Slov. Naroda« — močno ozlovoljila tudi stranke na desni in da je na jugoslovanske poslance delovala tako, kakor da jih je kdo z mrzlo vodo polil. Še v današnji »Information« govori neki jugoslovanski poslanec o »Quertreibereien« prijateljev češke obstrukcije, sklicuje se na dejstvo, da so Čehi v večini, katera da jih hoče podpirati z vsemi parlamentarnimi sredstvi! Kako sodijo gospodje danes, ko so čuli iz vladnih ust, da za narodna vprašanja ne pripoznava te večine, ko vidijo, kako vlada tej večini izbija iz rok baš tista slavna »parlamentarna sredstva«? Ali se še zgražajo nad češkimi poslanci, ki niso hoteli, v slepi veri v vladine izjave, kar zapuščati svoje pozicije? V narodnih in jezikovnih — torej v najkočljivejših vprašanjih tudi g. Körber ne priznava večine, kakor je niso njega predniki. On jo pozna le, ko hoče prejemati od nje, ali ko bi večina imela prejemati, tedaj misli gospod Körber na — privoljenje Nemecev! To je: nemška manjšina ima vsikdar in povsodi liberum veto! In to se imenuje — avstrijski parlamentarizem. In kolikor je vreden le-ta, toliko je vredna večina, ki baje hoče Čehom pripomoči do njihovega prava!!

Iz delegacij. Včeraj je vojni odsek ogerske delegacije razpravljal o proračunu državnega vojnega ministerstva. Poročevalce Münnich je konstatiral, da je v izrednem proračunu več postavk, ki kažejo na to, da se bo v bodoče zahtevalo večih kreditov. Govornik je zahteval pojasnil o tem ter je priporočal, da se sprejme proračun. Horanszky, Pulszky in Ernst so želeli jasnosti v proračunu, zlasti glede mej, v katerih se bo isti gibal v bodoče ter so do vojnega ministra stavili razna vprašanja.

Vojni minister Krieghammer je odgovoril na ta vprašanja, češ, da se z ozirom na finacijski položaj države in vsled pritiska od strani finančnega ministra nekaterih kreditov ni porabilo; to da se je zgodilo v sporazumljenju z liferanti in ne da bi se škodovalo pripravljenosti vojske. Vojna uprava ni nabavila ničesar, o čemer bi delegacija ne bila obveščena ter se ni bati, da bi vojna uprava zahtevala dodatnih kreditov. Govornik je izjavil, da je bilo budžetiranje vedno odkrito, da je ogerski finančni minister kontroliral isto ter da je se vojna uprava vsikdar ozirala na finacijsko moč države. V bližnji prihodnosti ne bo treba velikih novih nabavk razven novih topov. S tem vprašanjem se bo bavila menda prihodnja delegacija. Prekoračenja proračuna so bila neznatna, zlasti zadnja leta mnogo manjša nego poprej. S tem je bila generalna debata zaključena. Poročevalce Münnich je vprašal ministra, zakaj je na vojni akademiji tako malo slušateljev. Minister je odgovoril, da se temu nedostatku odpomore s preosnovno kadetskimi šol, iz katerih bodo najboljše gojence predstavljali v akademiji.

Ker je ogerska zbornica poslancev, ki je zborovala istočasno, postala nesklepčna, je ministerski predsednik naposil proračunski odsek, da prekine posvetovanje. Nadaljevanje debate je bilo danes o poludne.

Dr. Herold o obstrukciji. Jeden najbistrejših in hkratu tudi najmirnejših politikov v mladočeski stranki je gotovo dr. Herold. Kadar govori or, ne govori v ta namen, da bi kuril in razburjal, ampak njegova beseda je vsikdar pojav resničnega in pristnega mišljenja resnih politikov in mislečih glav v češkem taboru in zasluži torej, da jo slušajo politični krogi. Dr. Herold je govoril pred večerjem v mladočeskem klubu v Libnu. Najprej je pripoznaval, da so se tehtni glasovi v klubu oglašili proti obstrukciji; potem pa je naglašal, da se je večina vendar odločila za obstrukcijo, ker je prepričana, da je to taktično postopanje jedino možno. Na volileh pa je, da najizdatneje podpirajo svoje poslance v njih resnem položaju. In da bo temu tako, je dokazal ravno kar shod obrtnikov v Pragi, ki so odločili, da svoje posebne interese zapostavijo narodnim interesom češkega naroda.

Čehi bodo obstruirali, ker vidijo v tem sredstvo v doseg doželenja za krivic, storjeno jim po odpravi jezikovnih naredb. »Mi hočemo dokazati — je vskliknil govornik — da se češkega naroda ne more žaliti nekažnjeno. Nemci so z obstrukcijo dosegli svoj cilj, da si so vili v manjšini. Zato se zatečemo tudi mi k obstrukciji, da ž nje pomočjo dosežemo ravnopravnost. Obstrukcija ni nikak privilegij Nemecev, ista je sedaj takorekoč skupna last vseh avstrijskih narodov. Jezikovni načrt Körberjev ostane

pa čle košček papirja. Lakho je govoriti, naj Čehi s pomočjo svojih zaveznikov spremenijo jezikovne načrte, kakor se jim zdi. Čehi pa vedo dobro, da bi Nemci takoj nastopili proti takemu zakonu in zopet začeli z obstrukcijo«. Zbor je vsprejel resolucijo, s katero odobrava postopanje čeških poslancev.

No, sedaj pa vemo, da ne bi le Nemci nastopili proti načrtu, ki bi bil zadovoljiv za Čeha, ampak tudi — vlada!! Potakem ni zameriti Heroldu, da se mu vsa pomoč večine zdi iluzorična. Glej vest »k položaju«!
Obstrukcija proti »lex Heinze«. Danes so začeli v državnem zboru Nemškem zopet razpravo o takozvani »lex Heinze«. Načelnistvo centra je strogo naložilo svojim pristavšem, da morajo biti navzoči na razpravah. Centrum in desnica hočeta skrajšati debato, kolikor mogoče, dočim je levica odločena, da z vedno novimi predlogi, s katerimi se državni zbor mora baviti glasom opravičnika, zavleče razpravo v nedogled. Sedaj imata državni zbor in zvezni svet že v rokah izjave nad štiri sto odličnih sinov nemškega naroda, ki se izražajo odločno in ogorčeno proti temu zakonu. Med temi možmi nahajamo prve nemške pisatelje, umetnike in učejake.

Tržaške vesti.

Koncert Kubelik. Opozarjamo, da je poslednji koncert češkega violonista Kubelika v gledališču »Rossetti« danes zvečer, in ne jutri, kakor je bilo sprva naznanjeno.

Mal nasvet. Italijanski listi se vsaki dan pripravljajo radi mesta, kjer naj bi se postavil spomenik Danteju.

S početka sem mislil, da je ta prepir le zato, ker bi ga vsako mesto rado imelo v okrašenju. Sedaj pa sem čital v nekem tuk. listu, da gre za to, da bo Dantejev spomenik — varoval dotično mesto pred nami Slovani, ali bolje rečeno: pred slaviziranjem dotičnega mesta!

Pustivši Danteja kakor genija-velikana na stran, hočem povedati svoje mnenje o tem, kako bi se najuspešneje zavarovali pred nami!

Dante ima, sodé po pisavi rečenih listov, neko nadnaravno moč, zato bi bilo dobro, da si vsako mesto na Primorskem in, ako treba, tudi v Dalmaciji, postavi po en tak spomenik! Spomeniki pa morajo biti veliki, ker malih Dantejev je že v dobiti po vseh italijanskih družinah; a ti mali Danteji, kakor je videti, nimajo dovolj moči za ohranitev — slovenske zemlje pred slavizacijo!! Par stotisočev se že dobi, saj je tu in tam v kraljestvu mnogo bogatinov, ki lahko — dajo! — To je torej moj nasvet o tem prečem, a zelo važnem vprašanju!

P. S. Še nekaj mi je prišlo na misel. Ker že hočemo, da Dante bodi bojevnik latinstva in stražar italijanskega značaja ter Hekul, ki naj ubija Slovane, bi ga — po mojem mnenju — na onih spomenikih ne smeli predstavljati s peresom in liro v roki in lovor-venecem okolo čela, ampak z čelado na glavi in kijem in ščitom, ali s kakim debelim kolom, ali pa celo s kakim »narodnim orožjem« v roki, na primer kakim ročnim bodalem! Tudi ta misel morda ne bi bila slaba, da ga postavijo na konja kakor sv. Jurija, ko prebada zmaja.

Ubogi Dante in uboga Beatrice njegova: njiju kosti bi skakale v grobu, ako bi vedela, kako se — skrui njiju spomin!

Naše šolske razmere. Iz Barkovelj nam pišejo: V tukajšnji ljudski šoli so prejeli pred kratkim spričevala. V slovenski šoli in za slovenske učence so bila spričevala popisana v — italijanskem jeziku!! Tudi nekaj za album o mizeriji slovenskega šolstva v Trstu!!

Ustanove za obisk svetovne razstave v Parizu. Tržaška in primorska deželna komisija za obisk svetovne razstave v Parizu je razpisala natečaj za naslednje štipendije: 1. En, oziroma dva štipendija po 1000 kron. Štipendisti imajo dolžnost, da pariško razstavo proučijo v svrhu, da najdejo nove industrije, katere bi se dalo uspešno investiti v Trstu in na Primorskem. Štipendisti morajo do 1. maja 1901 predložiti podrobna poročila z vsemi potrebnimi statističnimi podatki ter eventualno staviti določne predloge. Ako se podelita obe ustanovi, določi imenovana komisija sama vsakemu štipendistu posebno nalogo. 2. En štipendij v znesku 1000 kron. Štipendist ima proučiti razstavo s stališča

priprav v prilog delavskega stanu, zlasti kar se tiče bivališč za delavce, ljudskih kuhinj, zavarovalnic (za slučaj bolezni, nezgod in starosti) naprav za mladino itd.

Tudi to poročilo je predložiti komisiji do 1. maja 1901.

Prošnje za te štipendije treba doposlati do 25. t. m. deželni komisiji z vsemi dokazili o izobrazbi prositeljev in o sposobnosti za izvršenje navedenih nalog. Prednost imajo tisti, ki so popolnoma večji francoskega jezika.

Neprični Črnogorci. Te dni smo poročali o aretiranju treh »Črnogorcev«, ki so se mislili s ponarejenimi potnimi listi odpeljati v Ameriko. Sedaj pa je prispelo tuk. redarstvu iz Cetinja brzjavim potom nadaljno poročilo, da dva izmed teh mladeničev niti nista Črnogorca, ampak avstrijska podanika. Vsled tega so ju izročili tuk. deželnemu sodišču.

Iz naše luke. Včeraj je prispel v naše pristanišče mej drugim Lloydov parnik »nadvojvoda Fran Ferdinand« iz Kobe s 7 potniki. »Bohemijo«, ki je prišla s 225 potniki iz Aleksandrije, so poslali v lazaret pri sv. Jerneju, da prestane kontumacijo.

»Slovenka« se je zaradi tehničnih ovir v tiskarni zakusnila ter izide okrog 25. t. m. Upravništvo prosi cenjene naročnike in naročnike potrpljenja. Prosimo uljudno, da slovensko novinstvo blagovoli ponatisniti te vrstice.

Dražbe premičnin. V petek, dne 18. maja ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Risorta št. 8, omnibus: Campo S. Giacomo št. 12 in v ulici Concordia, hišna oprava, oprema v zalogi, tehtnice in oprema za pekarno; v ulici S. Filippo št. 8, tehtnice, metle in sardele.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 16,9, ob 2. uri popoldne 22,5 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 753,1 — Danes plima ob 11:36 predp. in ob 10:22 pop.; oseka ob 4,48 predp. in ob 4,48 popoldne.

Odbor »Kmetijske družbe« bo imel jutri v petek 18. t. m. ob 7. uri zvečer zelo važno sejo.

Predsedništva narodnih društev v mestu so vabljeni na važen pogovor, ki bo jutri, v petek, ob 8^{1/2} uri zvečer v prostorih »Del. podp. društva«.

Pevsko društvo »Slava« pri Sv. M. M. Spodnji bo imelo v nedeljo, dne 20. t. m. ob 3. uri popoldne svoj redni občni zbor z navadnim dnevnim redom.

Po dovršenem zborovanju bo pevska zabava na dvorišču krème gospoda Jožefa Miklavca. Prijatelji petja dobro došli!

Vesti iz ostale Primorske.

× Proglášenje mrtvim. Vsled predloga Alojzija in Lovrenca Skodler v Vrdeli po dru. G. Gregorinu, dovoljeno je pričeti postopanje, da se Simona Skodler-ja pok. Mihe in Lucije roj. Habjan, rojenega v Logu št. 18, župni urad Brezovica, dne 15. okt. 1817, neznanu kje bivajočega, kateri je pred 34 leti zapustil tedanje svoje bivališče v občini Štorje (okraj Sežana), ne da bi dal kaj vedeti o sebi, sodbeno za mrtvega proglasi.

Pozivajo se vsi, katerim bi bilo znano današnje bivališče omenjenega Simona Skodlarja, naj to naznanijo temu c. kr. deželnemu sodišču v Trstu, ali pa g. odv. dr. Pretner-ju v Trstu, imenovanemu oskrbniku, do 15. maja 1901, ker drugače po preteku tega časa proglasi se Skodlar sodbeno za mrtvega.

× Veteransko društvo v Nabrežini priredi v nedeljo dne 20. maja v občinskem vrtu javen ples v podporo društveni godbi. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina k vsakemu komadu 10 avč.

V slučaju slabega vremena se ples preloži na naslednjo nedeljo, dne 27. maja.

× Skušnjo učiteljske usposobljenosti so položili v Koprnu: gospica Albina Gerželj, učiteljica v Tolmina, gospod Josip Sorč, učitelj na Žagi pri Bovcu, gospod Fran Muznik, učitelj na Vrnem pri Kobaridu, g. Grad N. učitelj pri Vipavi, gospod Bruno Jurinčić iz hrv. jezika in gospica Lucija Lesica. Iz slovenskega in hrvatskega jezika gospica Ljubica Šepić, učiteljica v Hrušici. Iz hrvatskega, kakor učni jezik g. Emil Pakiž učitelj v Rodiku in g. A. Medvedič iz italijanskega jezika. Čestitamo!

Vesti iz Kranjske.

* Slovenska banka v Ljubljani. Iz »Slov. Naroda« posnemamo sledeče: Že nad leto dni trajajoča prizadevanja, da bi v Ljubljani ustanovili narodno banko, so srečno dovršena. Ustanovitev banke je zagotovljena, ali te banke ne ustanovi, kakor bi se dalo sklepati iz uradnega lista, »Živnostenska banka« v Pragi sama, ampak ustanove jo domačinu s podporo rečenega znamenitega bančnega zavoda praškega.

* Nevarna povodeň, ki utegne silno škoditi poljedelstvu, je nastala vsled neprestanih nalivov zadnjih dni v Planini. Unec teče dva metra nad navadno višino ter vidno narašča. Velik del obširnega »loga«, ki preskrbuje vso planiasko in rakovsko obščino z dobrim senom, je zalit. Trava je že lepo rasla in obetala bogato košujo, a voda je sedaj uničila vse upanje. Čeprav voda upade, bo seno vendar pol manj vredno. To bo britek udarec za tamošnje prebivalstvo.

* Radi znanega bogoskrunstva v Ljubljani se je vršila včeraj na tamkajšnjem deželnem sodišču kazenska razprava proti storilecu Ignaciju Kvasu in Francu Škrliju. Poškodovana sta, kakor smo poročali sicerčasno, pod Rožnikom Marijino soho ter razbila, oziroma poškodila razpeli na Rožniku in v Kosezah. Obtožena sta priznala vse. Sodišče je obsodilo Kvasa, ki je bil provzročitelj vsega početja, na 18 mesecev, Škrlija pa na 13 mesecev težke ječe.

* Občinske volitve v Ljubljani. Na včerajšnji dopolnilni volitvi za II. razred sta bila izvoljena gospoda: Fran Pavlin z 272 in Ivan Plantan z 270 od 272 oddanih glasov.

* Letošnje novačenje na Kranjskem je dovršeno in je imelo — izvzemši Notranjake — naslednji vspeli:

V kamniškem političnem okraju je bilo potrjenih 195, napotrjenih pa 428 predstavljencev; v kočevskem potrjenih 187, nepotrjenih 452; v žrnomskelem potrjenih 58, nepotrjenih 208; v novomeškem potrjenih 194, nepotrjenih 588; v krškem potrjenih 241, nepotrjenih 723; v litijskem potrjenih 145, nepotrjenih 459; v radovljiškem potrjenih 115, nepotrjenih 370; v kranjskem potrjenih 187, nepotrjenih 607; v ljubljanski okolici potrjenih 312, nepotrjenih 657; v mestu Ljubljani potrjenih 92, nepotrjenih 264.

Vesti iz Štajerske.

— Vrat prerazal si je z britvijo umirovljeni sprevodnik južne železnice, Blaž Berčan v Celju, a se ni ranil smrtonosno.

— C. kr. profesor poje z dijaki »Die Wacht am Rhein«. »Slov. Narod« poroča jako zanimivo dogodbo o šolskih razmerah na Štajerskem. Na mariborskem gimnaziju so imeli dne 9. t. m. običajni »majališ« ter so ravnatelj in profesorji-razredniki prirediteli z dijaki izlete v razne kraje. Četrti razred A je šel z razrednikom v Cumrek in na potu domov so dijaki v železniškem vagonu zapeli znano demonstrativno pesem »Die Wacht am Rhein«, profesor Str . . . pa je čvrsto — pomagal. Slučajno pa je bil v tistem vlakcu e. kr. štaj. dež. šolski nadzornik za humanistične predmete in začuvši to navdušeno prusaško petje se je informiral, kdo da so ti peveci ter je izvedel v svoje presenečenje, da so to učenci mariborskega gimnazija in razrednik prof. Str . . . . No, in kaj mislite, kaj se je zgodilo temu prusoljubnemu profesorju in njegovim dijakom?! Prosimo, ne ustrašite se preveč — g. prof. Str . . . . je dobil po ravnatelju glas od g. dežel. šolskega nadzornika, — da se mu ne zdi (!) i n m e s t n o, da dijaki in njih profesor pojejo »Die Wacht am Rhein« . . . . Druzega nič! In o takih razmerah naj ne bi cvetela mej mariborskim dijaštvom tajna protiavtstrijska nemška društva? O Avstrija! ti dom . . . .

Razne vesti.

Izbiranje smotk prepovedano. V Brnu so dobili trafikanti nalog, da morajo dajati kupecem cigare in eigarete sami v roke in ne smejo dopustiti, da bi si jih isti sami izbirali. Naredba temelji na zdravstvenih ozirih in je gotovo sila umestna.

Car Nikolaj podpira znanosti. Iz Petrograda javljajo: Car Nikolaj je izdal ukaz, da se členu akademije umetnosti Koršinskemu poveri sestava velikega dela o ruski cvetani (flori). Koršinski sam si sme izbrati botanike, ki mu bodo pomagali na tem delu. To delo

bo obsegalo floro evropske Rusije, Sibirije, Turkestana, Kavkaza in Krimskega polotoka. Car sam je za stroške knjige nakazal iz lastnega premoženja 21.000 rublov.

Taušanovič obolet. Iz Belegrada javljajo dne 15. t. m., da je ravnokar znova obsojeni bivši radikalni minister Taušanovič nevarno obolet ter da so ga na temelju zdravniškega spričevala spravili iz policijske ječe v bolnišnico.

O presenetljivem izgledu skoro človeškega intelekta takozvanih »gorskih psov« poročajo iz Berna: Hišni upravitelj Thomas si je v svoj »Hotel du Glaeder« v Meideni, v kantonu Wallis, stoječi v višini 6000 čevljev nad morsk gladino, privzel dva psa Bernardinea kakor edina tovariša in čuvaja v zimskih mesecih. Ko se je nekega dne zunaj hiše bavil z razsekavanjem drv, obdan od obeh psov, odtrgala se je velika lavina ter zdrknila nizdol po bližnji gorski steni, ki je zakopala nesrečnega Thomasa, psov pa se je komaj dotaknila. Komaj je zdrknila lavina v dolino, že sta jo vdrli pametni živali po gori doli ter sta v eni uri pridrvili do posestva lastnika omenjenega hotela — približno 18 kilometrov dalje — ter sta istemu z žalostnim tuljenjem skušala naznaniti nesrečo ter ga pripraviti, da bi hitel v pomoč ubogemu Thomasu. Pošteni gospodar je po razburljivem vedenju nepričakovanih četverožnih obiskovalcev takoj spoznal, da v njegovem hotelu ni vse v redu in podal se je s tremi drugimi spremljevalci v goro. Z občudovanja vredno gotovostjo sta se psa ustavila na kraju nesreče, do katerega kraja so dospeli v devetih urah. Po napornem odmetavanju snega našli so Thomasa, ki je bil v stanju onemoglosti, a je še dihal. Ta slučaj zopet potrja zvestobo psa do človeka.

Pravda zaradi umora v Polni. Kakor poročajo iz Prage, se dne 12. junija prične ponovna pravda proti židu Hülsnerju in sicer pred okrožnim sodiščem v Pisku. Razprava bo trajala kakih deset dni. Zaslusili bodo sto prič. Nova obravnava temelji na obtožnici iz prejšnje porotne obravnave v Kutni gori. Tudi to pot bo obtožena branil odvetnik dr. Andrejček; zasebne udeležence bo zastopal odvetnik dr. Baxa.

Peš z otročjim vozičkom v Pariz se je podal z Dunaja izvrstni pešpotovalec Anton Hanslian. V vozičku pelje seboj svojo ženo in hčerko. V Pariz upa priti v tridesetih dneh.

Kanal med Donavo in Adrijem. Potoča se, da je inženir C. Wagenführer na Dunaju, kateremu je bila podljena koncesija za pripravljalna dela za gradnjo kanala med Donavo in jadranskim morjem, že odredil, da v njegovi službi stoji inženjerja Maks Huber in Albert Wesselski skoro pričetna s pripravljalnimi deli in načrti za označeni kanal. Na Kranjskem se bodo ta dela razširjala v smeri: Vrhnika, Logatec, Spodnja- in zgornja Planina, Strmea in Razdeho.

Angležkim gigerlom južnoafriška vojna nikakor ni pokvarila okusa. Stopili so namreč pred svet zopet z novo »novostjo«, in sicer so začeli nositi telovnike iz temnozeleno krodilove kože — »ob false ob echt«, to je seveda drugo vprašanje. Resni vojni časi torej ne grejo posebno do srca temangležkim modnim levom.

O izvrstnem sredstvu proti pijančevanju pripoveduje neki — turški hadžija: Svoje sosede sem odvadil pijančevanja s tem, da sem spomladu uročil v posodo trnega soka ter vsakemu primahal od njega nekoliko v pijačo. Trtni sok nima prav nobenega okusa, zato pijanec ničesar ne čuti. Kmalu pa se mu pijača tako prignusi, da opusti pijančevanje. Žene! poskusite to na svojih možeh-pijaneh! — Škodilo gotovo ne bo, če pa pomore tudi, tem bolje za vas. (Po »Slov. Narodu«.)

Lotarijske številke izžrebane dne 15. maja:
Brno 84 42 28 54 21.

60.000, kron, 15.000 kron in 12.000 kron so glavni dobitki srečkanja »Invaliden-dank«, kateri zneski so z 20% odbikom izplačajo v gotovini. Naše cenjene čitatelje opozarjamo, da se bo vršilo I. srečkanje nepreklicano dne 19. maja 1900.

Brzobjavna poročila.

Iz zbornice poslancev.
DUNAJ 17. (K. B.) Med ulogami zbornice poslancev se nahaja danes vladna predloga o šestmesečnem proračunskem provizoriju.
DUNAJ 17. (K. B.) Minister za poljedelstvo je danes zbornici poslancev predložil

načrt zakona, s katerim se spreminja zakon iz leta 1884. glede mladostnih delavcev in delavk v rudnikih, glede dobe dela in nedeljskega počitka. Zakon določa, da delavnik za delavce v rovih ne sme presegati devet ur. Začetek delavnika se šteje z uvodom v rove, konec z izvozom. Izjemoma je dovoliti daljši delavnik za vse rudarje ali posamezne sloje za dobo posebnih razmer, to pa v sporazumu med podjetnikom in krajnim odborom delavcev, ako je dosedaj obstajal daljši urnik ter bi vsled skrajšanja istega trpelo obratovanje. Ta zakon naj bi stopil v veljavo eno leto po razglasenju istega.

Občinske volitve na Francoskem.

PARIZ 16. (K. B.) Méline se je izrazil nasproti nekemu sotrudniku »Eclaira«, da izid občinskih volitev pomenja odločen protest proti vladni politiki. To da je odgovor na govor Reinacha in je izraz ogorčenja zaradi ponovljenja pravde proti Dreyfusu. Gotovo bo o teh volitvah odmevalo tudi v zbornici poslancev.

Turško-srbski spor.

CARIGRAD 16. (K. B.) Poslovodja srbskega poslanstva je vložil na turški vladi odločno noto radi spopada na srbsko-turški meji pri Belem kamenu, kjer so turški vojaki ubili tri srbske. Nota zvrtača na turško vlado odgovornost za ta dogodek.

Ustaja v Ašantih.

ACRA 15. (K. B.) »Reuter« javlja, da je guverner v Kumasi sporočil, da se bo moral, če ne vdobi pomoči, prebiti skozi čete, ki obdajajo Kumasi.

Govori angležkih državnikov.

LONDON 17. (K. B.) Balfour, vojvoda Devonshirski in Chamberlein so včeraj govorili v Union Liberal-Cerulu le o stvareh, ki se tičejo notranje politike.

Vojna v južni Afriki.

Buller zasedel Glencoe.

LONDON 16. (K. B.) General Buller brzojavlja, da je včeraj zasedel Glencoe.

LONDON 16. (K. B.) Brzobjavka generala Bullerja od današnjega dne se glasi: Včeraj smo zasedli Glencoe. Transvalski Boerci so sedaj zapustili Biggarsko gorovje. Oranjevec na Draekenskih gorah je mnogo manj, nego jih je bilo. Poveljstva iz Caroline, Lidenburga in Pretorije so 13. in 14. t. m. odkorakala od Alitiku proti severu. V Glencoe so naložili na vlak 11 topov. Zadnji vlak z ambulancami je zapustil Glencoe dne 15. t. m. o zori. Vlaki prihajajo sedaj do postaje Wesselsneck.

Mesto Mafeking padlo?

LONDON 16. ob 2. uri pop. (K. B.) »Reuter« javlja: Tukaj ničesar ne vemo, da bi bilo mesto Mafeking padlo.

Zgube Angležev.

LONDON 16. (K. B.) Glasom uradnih poročil so Angleži zgubili v južni Afriki do 2. t. m. skupaj 18.799 mož. Tu niso uštetih bolniki in ranjenci, ki se nahajajo v angležkih bolnišnicah v južni Afriki.

Boersko odposlanstvo v Ameriki.

NEW-YORK 17. (K. B.) Predsednik Krüger je brzobjavil odposlanstvu južnoafriških republik: »Bodi pravičnost in poštenost z Vami!«

WASHINGTON 16. (K. B.) V četrtek pojdejo v New-York trije senatorji, trije členu kongresa in več meščanov, da spremljajo semkaj boersko odposlanstvo, ki pride v Washington v petek popoldne. Odposlanstvo obišče v soboto predsednika Mae Kinleya. V nedeljo zvečer bo v operi velik ljudski shod, na katerem bodo govorili Boerci, senatorji in poslanci.

Trgovina in promet.

Denarni trg.

Na dunajskem javnem trgu se je položaj malo poslabšal ter so bili stavki za bančne akcepte prve vrste $4\frac{1}{8}$ do $4\frac{3}{16}$ % — V Berlinu je bil položaj nespremenjen, t. j. zasebni diskont je znašal $4\frac{3}{4}$ %.

Avstrijski petrolej na Nemškem.

Zveza južnopruskih trgovinskih zbornice je sklenila naprositi trgovinskega ministra, da izjemo vozno tarifo, kakor je dovoljena ruskemu petroleju, razširi tudi na avstrijski surovi in očiščeni petrolej. Utemeljevanje te prošnje naglašja, da iz ozirov na preteči ameriški monopol za petrolej treba okrečiti avstrijsko petrolejsko industrijo.

Tržaško brodarstvo in trgovina v Trstu. Tuk. trgovinska in obrtna zbornica je izdala statistiko o tržaškem brodarstvu in trgovini v letu 1899. Iz tega poročila posnemamo naslednje številke: V tržaško luko je

prispelo lani 2842 jadernic in 6044 parnikov z 2,181.746 tonelat blaga (proti 2.063.112 ton. in 8708 ladij v letu 1898).

Izmed 8886 ladij je bilo avstrijskih 891 jadernic in 5302 parnika z 1.428.660 tonel. blaga; italijanskih 1815 jadernic, 427 parnikov s 340.034 ton. blaga; angležkih 173 parnikov z 247.779 ton. blaga; grških 65 jadernic in 56 parnikov. Števila ladij ostalih narodov so neznatna.

Iz Trsta se je izvozilo l. 1899. skupaj 2,171.817 ton. blaga. Razmerje med posamičnimi državami je skoro isto kakor glede uvoza. V primeri z letom 1898. se je število ladij, odplulih iz Trsta, zmanjšalo za 91, in količina blaga za okoli 100.000 ton.

Trgovinski promet je označen z naslednjimi številkami: uvoz in izvoz po morju je znašal leta 1899 gld. 355.604.106, po kopnem (z železnico) gld. 344.921.931, skupaj gld. 700.526.037 (proti 706.235.173 gld. l. 1898). Iz tega sledi, da je lani trgovinski promet padel za kakih 6 milijonov gld.

Javna skladišča v Trstu (Magazini generali.)

Meseca aprila t. l. je bilo v javnih skladiščih tržaških naslednje gibanje: Zaloga dne 31. marca 393.836 q. blaga, dovoz v aprilu mesecu 95.024 q., izvoz 114.408 q.; zaloga dne 30. aprila v skupnih prostorih 374.452 q., a v prostorih, danih v najem, 233.924 q. Skupna zaloga je torej znašala dne 30. aprila 1900. l. 608.376 q. blaga, ki je bilo zavarovano za 28.233.000 kron.

Javna zahvala.

Odbor ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda izreka najsrčnejšo zahvalo slavnemu tamburaškemu zboru iz Skednja, ki je blagovoljno prihitel in tako lepo sodeloval na veselici v Rocolu. Enako se srčno zahvaljuje vrlim pevcom bratovščine sv. Cirila in Metoda in njih pevovodji g. Rakuši, ki so vsikdar pripravljeni pomagati nam s svojim lepim petjem. To je res uzorno in požrtvovalno društvo, za katero bi se morali več zanimati in ga podpirati! — Srčna hvala tudi izborni deklamovalki g. T. Čargovi, kakor tudi gg. diletantom, gospej Štulerjevi in gospi Kopalovi ter gg. Votiču, Prunku, Štulerju, Godini. Vsa čast g. Rožetu za postavljanje odra in odličnega dvorane, a slavnemu »Podpornemu in bralnemu društvu« za vso posojeno opravo. Hvala vsem darovalkam in darovalcem! Sploh hvala vsem in Bog plačaj njim, ki so moralno ali materialno pripomogli k toli lepemu vspehu veselice!

Odbor

ženske pod. družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu.

OBUVALA!
PEPI KRAŠEVEC
pri cerkvi sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko solo)
priporoča svojo
bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke
Pošne naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odpošiljatev je poštnine prosta.
Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se uljudno priporoča
Josip Stantič
čevlj. mojster

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da sem odprl

Novo podružnico svoje trgovine z jestvinami

in sicer v ulici Farneto št. 8. V zalogi imam vsakovrstne moke, riž, sladkor, kavo in vsega česar potrebuje hišna gospodinja. V vbilni obisk se toplo priporoča z vsem spoštovanjem udani

Alojzij Vesel.

Domača obrt!

Velika zaloga raznovrstnega pohištva iz dobrega in osušenega lesa iz tovarne pohištva v Solkanu

Antona Černigoj
se nahaja v Trstu, Via di Piazza vecchia (Rosario) št. 1. (hiša Marenci) na desni strani cerkve sv. Petra.

Svoji k svojim!

Fran Wilhelm^{ov}
odvajajoči čaj
 od
Frana Wilhelm
 lekarnarja v Neunkirchen
 (Spodnja Avstrija).
 Se dobiva v vseh lekarnah v
 zavrtku po 1 gld. av. velj.

Na najvišje povelje Nizozemskega c. in kr. apostol. Veličanstva.

XXXIII. c. kr. drž. loterija
 za civilne dobrodne namene v tej državni polovini.
Ta denarna loterija

ki je jedina v Avstriji zakonita dovoljena, obsega
 16.514 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 410.200
 kron. Glavni dobitek znaša v gotovini:

200.000 kron

Žrebanje nepreklicno dne 7. junija 1900.
 Jedna srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Du-
 naju, I. Riemergasse 7., v loterijskih kolekturah, v tobakarnah,
 pri davčnih, poštah, brezovskih in železniških uradih, v menjal-
 nicah itd.; igralni načrti gratis za knepce srečk.

Srečke se dopoljujejo poštino prosto.
 C. kr. loterijska direkcija
 oddelek za državne loterije.

!! Važno za vsakega !!

Razprodaja za neverjetno nizke cene: 12
 krasnih komadov za samo

2 gld. 95 kr.

1 krasna žepna ura iz ni-
 klja Sidro-Remontoir, s pokri-
 valom in tri-letnim jamstvom
 Ima sekundarico in popolno
 izdelan stroj. (Ni primerjati
 onim, katere pošiljajo mnogi
 bazarji za pozlačene.)
 1 verižica za uro, sestava
 oklepa (na zahtevo iz niklja
 ali posebrnjena).
 1 krasna igla za zavrtnike
 za gospode iz amer. double-
 zlata s kameni, podobnimi bri-
 jantom.

1 par lepih zapestnih gumbov iz pravega srebra
 priznanega od c. kr. državnega urada.
 1 par krasnih gumbov za rokave iz amerikan-
 skega zlata.
 1 zbirka gumbov za srajce in ovrtnike iz amer.
 double-zlata (5 komadov).
 1 elegantno, novoiznajdeno toaletno pomanjše-
 valno zrcalo. (Novost!)

Dokler zaloga obstoji, razpošiljam teh 12 ko-
 madov proti povzetju ali proti pošiljavi denarja pri
 naročilu za samih **gld. 2-95.** (Sama žepna ura iz
 niklja Anker-Remontoir stala je prej 5 gld.) Kar ne
 ugaja, sprejema v teku 8 dni radovoljno nazaj

E. Holzer

zalagatelj zveze c. kr. avstrijskih državnih uradnikov
 in zaloga ur in zlatenice na debelo.
Krakovo - Stražem 18. - Krakovo.
 Ilustrovani ceniki gratis in franko.

Pohištvo in meblji.

Novoporočenci pozor!

Velika zaloga
 vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledal,
 stolice za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetacijami
 in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsako-
 vrstnih naročil v svojo stroko spadajočih del.
 Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14.
 Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu
 zavaruje

proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju,
 proti toči, na življenje v vsih kombinacijah.

Glavnica in rezervni družtva dne 31. decembra 1892.:

Plavnica družtva	gld. 3.000.000—
Gremijna rezerva zavarovanja na življenje	13.326.346-98
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1.632.248-22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	49.465-07
Rezerva na razpolaganje	500.000—
Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (A)	333.822-42
Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (B)	243.331-83
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje	500.000—
Občna rezerva dobičkov	1.187.164-86

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo št. 2, (v lastni hiši).

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
 za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/4 %	30-dnevni odkaz 2 1/4 %
30- " " 3 3/4 %	3-mesečni " 2 1/4 %
	6- " " 2 1/2 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih ban-
 kovcih avstrijske veljave, stediyo nove obrestne takse
 v krepost z dnem 24. junija, 28. junija in odnoso
 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2% na vsako svoto. V napoleonih
 brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave,
 Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec,
 Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomcu,
 Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez troškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1% provizije.

inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Prodajni.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente
 v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih —
 provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke
 italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem
 kursu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali
 srebrni denar, — inozemski bankovci itd. po pogodbi.

Mladeneč, ki je dovršil s prav dobrim
 uspehom kmetijsko šolo na
 Grmu pri Novem mestu, išče primerno službo.
 Poudbe na upravo „Edinosti“

Kwizd^{ov} Korneuburški prašek za krmljenje živine

Veterinarno - dijetetično sred-
 stvo za konje, govedo in ovce.
 Rabljen skoro 50 let že v mnogih ble-
 vih, kedar živina noče rada jesti, kedar
 slabo prebavlja v zboljanje in pomno-
 žitev redilnosti mleka pri kravah.
 Cena 1/2 škatljica kron 1.40. 1/2 škat-
 ljice 70 stot. Pristen je le se zraven
 stoječo varnostno znamko ter je na
 prodaj v vseh lekarnah in drogerijah.
 Glavna zaloga

Fran Ivan Kwizda,
 c. kr. avstr. ogerski, kraj. rumunski in
 knežje belgarski dvorni zalagatelj.
Okrožni lekarnar, Korneuburg
 pri Dunaju.

Pomladansko zdravljenje.

ZDRAVLJENJE KRVI

Čaj „Tisočerni cvet“ (Milleflori),
 Čisti kri ter je izvrstno proti onim slučajem,
 če peče v želodcu, kakor proti slabemu pre-
 bavljanju in hemoroidom — Jeden omot za
 ozdravljenje stane 50 nvc. ter se dobiva v
 odlikovani lekarni
PRAXMARER „Ai due Mori“ v TRSTU, veliki trg.

Tudi za 55 nvc. v markah dopolnje se franko.

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu
 v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez
 kapitala in rizika z razpečavanjem zako-
 nito dovoljenih državnih papirjev in srčk.
 Ponudbe pod naslovom **Ludwig Oester-
 reicher v Budimpešti, VIII Deutshegasse. 8.**

Samo 1 krono za 3 srečkanja. Srečkanje pojutrnem

Vsaka srečka zamore 3 krat zadeti.

Glavni dobitki **60.000 K., 15.000 K., in 12.000 K.**
 v denarju z 20% odbitkom.

Srečke „Invalidendank“
 po 1 krono

I. srečkanje: 19. maja 1900.
 II. srečkanje: 7. julija 1900.
 III. srečkanje: 10. novem. 1900.

priporočajo: Josip Bolaffio, Aleksander Levi, Mandl & Co., Mercurio Trie-
 stino, Ign. Neumann, Henrik Schiffmann.

SAUNIG & DEKLEVA

GORICA - ulica Municipio 1. - GORICA

(Mehanična delavnica v Nunki ulici št. 16.)

imata v zalogi na dobroti in trpežnosti neprekosljive
 šivalne stroje „PFAFF“, kakor tudi raznovrstne
 druge stroje za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje in
 stroje za umetno vezanje (Strickerei); nadalje velik
 izbor dvokoles iz prvih avstrijskih in inozemskih to-
 varn in sicer od 90 gld. naprej.

Vsaka konkurenca nemogoča!

Se toplo priporočata z odličnim spotovanjem
 udana

Saunig & Dekleva.

Za bolne na želodcu!

Vsakemu, kateri si nakoplje želodčne bolezni s prehlajenjem ali s prenapolnjenjem želodca, z vživanjem
 pomankljivih, težko prebavnih, prevročih ali premrzlih jedil ali z nerednim življenjem kakor n. pr.

želodčni katar, želodčni krč, želodčne bolečine, težko prebavljenje ali zasliženje

priloga se dobro domače zdravilo, katerega izvrstno zdravilno delovanje je že izza več let preskušeno. To
 zdravilo je znano

prebavno in kričistilno sredstvo

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je sestavljeno od izvrstnih, zdravilnomočnih zelišč in dobrih vinom,
 jači in oživlja cel prebavni sistem človeka, ne da bi isto bilo čistilo. Zeliščno vino od-
 stranjuje vse nerednosti v krvnih ceveh, čisti kri vseh pokvarjenih tvarin, ki provzro-
 čajo bolezni in deluje vspešno novo napravo zdrave krvi.

S pravočasno porabo zeliščnega vina zamore se odpraviti želodčne slabosti že v kali. Ne smemo tedaj
 pozabiti, dati prednost porabi tega vina pred vsemi ostrimi, ter zdravju škodljivimi razjedljivimi sredstvi. Vsi
 pojavi kakor: glavobol, riganje, rezavica, napenjanje, slabosti z bruhanjem, kateri se pri dolgo-
 trajnih (zastarelih) bolečinah, na želodcu tako radi pojavljajo, odstranjajo se čisto že po enkratnem pitju tega vina.

Zapiranje človeške potrebe

in nje neprijetne posledice kakor: stiskanje, ščipanje,
 bitje sroca, nespanje in tudi strmenje krvi v jetrah, vranici in sistemu vratnih živec (haemorrhoidne bolečine), odstranjajo se s zeliščnim vinom hitro in voljno.
Zeliščno vino odpravlja vsako neprebavo, podeljuje prebavnomu sistemu povzdigo in odstranja iz želodca
 in črev z lahkim čistilom človeka vse ličvredne tvarine.

Mršav in bled pogled človeka, pomanjkanje krvi, oslabiljenje

navadne posledice slabe prebave, pomankljivega naraščaja krvi in bolehnega stanja jeter.
 Pri popolnem pomankanju volje do jedi, pod **nerozvoznem zbeganjem in otočnostjo** kakor tudi
 pogosti **glavoboli in nespanje** provzročajo večkrat takim bolnikom hiranje.

Zeliščno vino daje oslabei telesni moči svežo vspodbujajo. Zeliščno vino podeljuje človeku
 voljo do jedi, pospešuje prebavo in redivo, vspodbuja močno menjavo snovi, povspesuje in izboljšuje tvr-
 jenje krvi, olajšuje razdražene čute in podeljuje bolnikom nove moči in novo življenje.
 To dokazujejo mnogostevila priznanja in zabvalna pisma.

Zeliščno vino prodaja se v steklenicah po 1 gld. 50 nvc. in 2 gld. v lekarnah v Trstu. Sežani,
 Miljah, Koprno, Izoli, Piranu, Tržiču, Ogleju, Cervinjanu, Ronkah, Vipavi, Ajdovščini, Postojni, Gradišči,
 Krminu, Gorici, Umagu, Bujah, Buzetu, Opatiji, na Reki, Krku, Cresu, Malem Lošinju, Labinju, Pa-
 zinu, Motovunu, Vižinadi, Staremgradu, Poreču, Rovinju, Vodnjanu, Pulju, Portogruaru, Trevižu, Vidmu,
 Benetkah itd. kakor tudi v lekarnah po celem Avstro-Ogerskem in sosednih deželah.

Tudi razpošiljajo: lekarnarje v **Trstu Piazza grande št. 3 Via Nuova št. 27 in Via del Pesce**
 po 3 ali več steklenic zeliščnega vina po originalni ceni po vsej Avstro-Ogerskem poštino in zaboja prosto.

Svari se pred ponarejanjem!

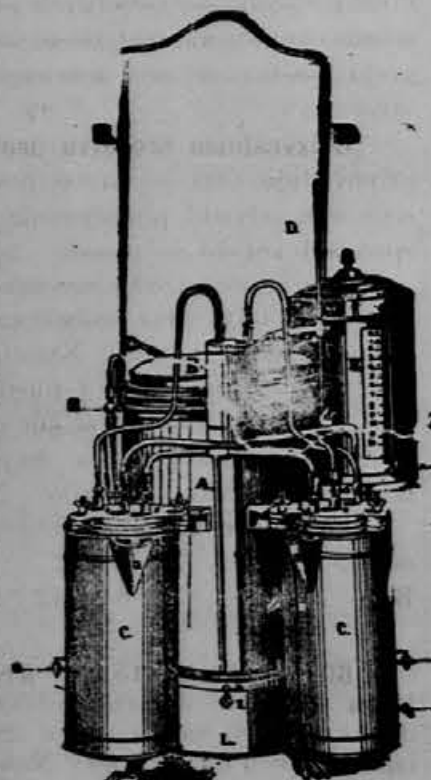
Zahteva naj se izreč

Hubert Ullrich-ovo Zeliščno vino.

Moje zeliščno vino ni nikaka skrivnost, ampak sestoji iz: Malaga vina 450,0, vinskega špirita 100,0,
 glicerina 100,0, rudečnega vina 240,0, jerebičnega soka 150,0, črešnjevca soka 320,0, mane 30,0, koprive, ja-
 neža, omanovih korenin, ameriškega lapuha, lecijanovih in kolmežnih korenin vsacega po 10,0. Te tvarine
 naj se pomešajo.

Prva tržaška tovarna
aparatorov za napravljanje plina acetilena
 premovana se srebrno kolajno na mejnarodni raz-
 stavi v Budimpešti 1899.

tvrdke **ROCCO & C.** v ulici Sanità št. 9.

Autorizovani instala
 terji plina, vode in
 plina acetilen.

Aparat na acetilne
 od Josipa Rocca, pa-
 tentiran v Avstro-
 Ogerski je absolutno
 najbolj praktičen in
 gotov, lahko rabljiv,
 ne eksplodira, vspre-
 jet od različnih za-
 varovalnih društev
 vsprejemajo se vsa-
 kovrstne kompletne
 naprave za hiše, res-
 stavarije, gledališča
 in mesta pod naj-
 ugodnejšimi pogoji

Velika zaloga
 najboljega
 apnenega kislica,
 katerega kilogram
 daje 300 litr. plina.

Velik izbor
 svetilnic
 in pripakov
 za razsvetljavo.

SPECIJALITETA: CESTNE SVETILNICE
„ACETILEN“

na 1 ali 2 plamena brez dovoda plina
 (priprave za dvorce [vile], kioske in mala mesta).

Vsprejemajo se dela za instalacije in popravljanje
 vodovodov.

Pisarna in zaloga
 ulici Sanità št. 11.
 (Uhod Via Porporella)

Delavnice
 v ulici S. Giorgio

Cenici in projekti brezplačno in franko.

V najem
 se odda v ulici Erenov št. 574, cela
 hiša obstoječa iz kuhinje in treh sob
 ali pa 2 kuhinji in 2 sobi. Hiša je
 oddaljena 10 minut od kampanje Segre.
 Poudbe pod »Terezina« na upra-
 va našega lista.

Zaloga oglja in drv
 je na prodaj. Zaloga je na do-
 brem kraju mesta in ima mno-
 go odjemalcev. Lastnika pove-
 upravnitvo tega lista.